

„PAMIĘTNIK TEATRALNY”

2015

Dofinansowano ze środków

Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.

Zeszyt 1: W KRĘGU TEORII

Zeszyt 2: TADEUSZ KANTOR (1915–1990)

Zeszyt 3–4: SCENA NARODOWA 1765–2015

„PAMIĘTNIK TEATRALNY” 2015 z. 1

W KRĘGU TEORII

Główna część obecnego zeszytu to w założeniu teatrologiczny Hyde Park, kontynuujący nurt profesjonalnej dyskusji o podstawowym dla naszej dyscypliny znaczeniu. Redakcja udostępniła łamy reprezentantom różnorodnych, często wykluczających się teatrologicznych teorii, ujęć i metodologii – w przekonaniu, że dyskusja i wymiana doświadczeń całego środowiska jest istotą nauki, stanowiącą o jej przyszłości.

Ogłaszamy teksty przygotowane przez reprezentantów różnych szkół performatycznych, rozważania wychodzące z założeń fenomenologicznych, medioznawczych, semiologicznych i genderowych. W publikowanych artykułach powracają istotne pytania o relacje pomiędzy teatrem a mediami, przedstawieniem a performansami, spektaklem a widowiskami i simulacjami. Nie bez powodu więc dział teoretyczny zamykamy propozycją nowego zdefiniowania teatrologii jako nauki o widowiskach.

Ważne miejsce w zeszycie zajmują sylwetki i wspomnienia. Przypominamy wybitnego teoretyka teatru Sławomira Świontka, a także zmarłych niedawno Elżbietę i Andrzeja Wyśińskich oraz Jana Roubala. Recenzje książek powstałych z inspiracji performatyką stanowią uzupełnienie artykułów teoretycznych.

Wkrótce minie 60 lat od powstania krakowskiej „Piwnicy pod Baranami”, otwieramy więc zeszyt jednym z najważniejszych „piwnicznych” tekstów. W przeddzień jubileuszu – ale nie tylko dlatego...

„PAMIĘTNIK TEATRALNY” 2015 z. 2

TADEUSZ KANTOR

(1915–1990)

Twórczości Tadeusza Kantora w ciągu ostatniego ćwierćwiecza poświęcono wiele artykułów i książek. W niniejszym zeszycie staramy się uchwycić jej istotę. Poszczególne teksty dotyczą różnorodnych wymiarów Kantorowskiego świata, ale i kontekstów, bez których nie można by go zrozumieć. Kantor został tu więc ukazany na tle awangardy, w pejzażu dokonań polskiego i światowego teatru, w przestrzeni plastyki oraz happeningu. Analizie poddane zostały zagadnienia powszechnie kojarzące się z jego teatrem (np. przedmioty i maszyny), ale jednocześnie te, które dotąd nie były wystarczająco dostrzegalne (wymiar kryptoteologiczny). Szczególnie ważną pozycją w zeszycie jest nieznan list Kantora do Janusza Warmińskiego, będący w istocie artystycznym wyznaniem wiary.

„PAMIĘTNIK TEATRALNY” 2015 z. 3–4

SCENA NARODOWA

1765–2015

19 listopada 1765 to data powstania polskiego Teatru Narodowego. Z inicjatywy Stanisława Augusta rozpoczął wówczas działalność zawodowy zespół pod nazwą Aktorowie Jego Królewskiej Mości Komediiów Polskich. Jakkolwiek nasza Scena Narodowa nie może wykazać się ciągłością działania i choć jej nazwa ulegała wielokrotnym zmianom, to jednak aż do dzisiaj teatr ten kontynuuje wyznaczoną mu na początku misję i rozwija trwającą już dwa i pół wieku tradycję.

Zeszyt otwieramy edycją *Natretów* Józefa Bielawskiego, komedii, którą wystawiono na inaugurację polskiego zespołu w roku 1765 i która od tego czasu nie była drukowana. Ogłaszamy rozprawy, artykuły, a także wybrane referaty z jubileuszowej konferencji, poświęconej dziejom Sceny Narodowej. Publikujemy teksty związane z jej korzeniami i różnorodnymi odgałęzzeniami, z wybitnymi jej twórcami (m.in. Wojciechem Bogusławskim, Wincentym Rapackim i Jerzym Grzegorzewskim), jej repertuarem, a wreszcie jej codziennością (tekst o dziewiętnastowiecznej sztuce charakteryzacji). Na końcu tomu zamieszczamy relację i recenzję – pierwsza poświęcona jest Janowi Kottowi, wybitnemu badaczowi teatru stanisławowskiego, druga Ludvigowi Holbergowi, ojcu teatru duńskiego.